

กายกับใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๕๐๐. เรื่อง “อาชีพการแสดงกับธรรมะ”

กราบนมัสการหลวงพ่อกุ กราบเรียนถามหลวงพ่อกุครับ อาชีพศิลปิน เช่น ดารา นักแสดง นักร้อง ทำแล้วเป็นบาปไหมครับ อยากให้หลวงพ่อกุช่วยเมตตาอธิบายและแนะนำอย่างละเอียดครับ

และจริงหรือไม่ครับ ที่ไม่ว่าจะทำอาชีพไหนก็ต้องมีการเบียดเบียนกันเป็นธรรมดา เพียงแต่มากน้อยแตกต่างกันครับ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ คำถามเรื่องอาชีพๆ เรื่องอาชีพมันเป็นเรื่องของชาวพุทธนะ เวลาชาวพุทธ เวลาชาวพุทธเวลาศึกษา เวลานั้นภรรมาตรี นักภรรมาตรี นักภรรมาโท นักภรรมาเอก เขาจะบอกเลยนะ อาชีพที่ควรทำและอาชีพที่ไม่ควรทำ ถ้าอาชีพที่ควรทำและอาชีพที่ไม่ควรทำ มันเป็นเรื่องทางโลกๆ ใด เพราะโลกๆ มันเห็นนะ แล้วมันมีการส่งเสริม

อาชีพที่ไม่ควรทำ เช่น ค้าขายอาวุธ ค้าขายสิ่งที่เป็นเครื่องดักสัตว์ พกพาอาวุธสัตว์ สิ่งนี้แนะนำเลยไม่ให้ทำๆ แล้วถ้าไม่ให้ทำนะ เพราะมันทำไปแล้วมันรู้มันเห็น

นี่พูดถึงเวลาเรื่องอาชีพนะ แต่อาชีพมันเป็นเรื่องอาชีพที่เราต้องมีหน้าที่การงานของตน แล้วเวลาคนเขาทำ อย่างเช่นเมืองไทย การส่งออกของสัตว์น้ำ การประมงจะเป็นอันดับสองของโลกหรืออย่างไร

เวลาเมื่อก่อนนั้นเวลาหลวงตาท่านพูดถึง ท่านเคยพูดว่าท่านมาเทศน์ที่แถวในกรุงเทพฯ สมัยนั้นท่านยังไม่ออกมาโครงการช่วยชาติฯ แล้วท่านบอกว่า อาชีพประมงๆ เป็นการส่งออก

อันดับสองของประเทศไทย แล้วบอกว่าเวลาทำไปแล้วมันเป็นการปาณาติปาตา คือการฆ่าสัตว์
มันผิดศีล ๕ จะให้ทางพระช่วยส่งเสริมว่าให้ทำได้อย่างไร

อย่างเช่นสมัยสุโขทัย รัชกาลที่ ๑ เขาพูดเรื่องนี้ มักน้อยสันโดษๆ พระไม่ควรเทศน์เลย
เพราะอะไร เพราะมักน้อยสันโดษทำให้เศรษฐกิจไม่เจริญ นี่เวลาสมัยสุโขทัยนะ แล้วมาสมัย
หลวงตาท่านก็พูด ในทางราชการเขาพูดว่ามันเป็นเศรษฐกิจอันดับสองของประเทศเลย

หลวงตาท่านถามกลับ ท่านบอกว่าเรื่องเศรษฐกิจเป็นเรื่องหนึ่งนะ ถ้าเรื่องเศรษฐกิจ
ความเจริญของเศรษฐกิจ ท่านถามผู้มีอำนาจว่า แล้วถ้าอย่างนั้นขอถามกลับว่า ให้เราไปสร้าง
บ้านสร้างเรือนในป่าช้าได้ไหม

เขาบอกไม่ได้ บ้านจัดสรรมันก็ต้อง แหม! ยิ่งสาธารณูปโภคยิ่งดีงามเลย

ท่านบอก เหมือนกัน ข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้ แต่ข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้ ในเมื่อ
การฆ่าสัตว์มันผิดศีล ๕ มันก็ต้องผิดศีล แต่เรื่องเศรษฐกิจนั้นก็ไปคิดกันเอาอีกเรื่องหนึ่ง

จะบอกว่าพอเรามองปัญหาโลกแล้วเราก็จะไปปลบล้างเรื่องสังขารมๆ มันเป็นไปได้
หรือ ผิดก็คือผิด ถูกก็คือถูก ถ้าผิดก็คือผิด ถูกก็คือถูกมันก็อยู่ที่คนเลือกใจ อยู่ที่คนเราละ

คนเราหลายๆ คนมากเวลาเกิดมา เราเกิดมาในบ้านในตระกูลของเราทำอาชีพนี้ พอ
อาชีพนี้ พอเรามาศึกษาธรรมะแล้วเราไม่อยากทำๆ มันมีปัญหาไปหมดละ มันมีปัญหาไปหมด
เราเกิดที่ไหนละ

ขนาดมีคนมาเคยถามเราละ บอกว่า ถือศีล ๕ ถือศีล ๕ แล้วเสียมันจะถือศีล ๕ ได้
อย่างไร เพราะเสียมันต้องล่า

เราบอกว่า เอ็งต้องถามกลับสิว่ามันทำไมไปเกิดเป็นเสียละ ทำไมมันไม่เกิดเป็นควายละ
ควายมันกินหญ้า ทำไมมันไปเกิดเป็นเสียละ ในเมื่อเอ็งเกิดเป็นเสียเอ็งก็ต้องล่า เพราะอะไร
เพราะวิบากกรรมไง วิบากกรรมมันทำให้จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเป็นวิบากกรรม ถ้า
มันวิบากกรรมแล้วมันเกิดแล้วในชาติในตระกูล

มันมีลูกศิษย์คนหนึ่งเขาพาเพื่อนเขามาปรึกษา เขาเป็นคนทางภาคตะวันออกนะ จะเป็นจังหวัดตราดหรือจันทบุรี ไม่รู้ จำไม่ได้ ที่บ้านมีเรือประมงหลายลำ แล้วมีลูกคนเดียว ต้องมอบให้ลูกคนนี้ เขาไม่เอา เขาไม่เอา เขาพยายามหลีกเลี่ยง เขาไม่เอา เขาไม่ยอมรับ คือเขาไม่ยอมรับมรดกของพ่อของแม่ เพราะเป็นเรือประมง ตอนนั้นนะ ถ้าตอนนั้นเขายังเป็นวัยรุ่นหรือตอนนั้นเขายังมีความคิดที่รุนแรง เขาก็คิดอย่างนั้น แต่เวลาถ้าเขาเติบโตขึ้นมาละ นี่มันเป็นอาชีพที่ต้องรับผิดชอบต่อตระกูล เขาจะคิดได้หรือคิดไม่ได้ นั่นเป็นเรื่องของเขา นี่พูดถึงว่าอาชีพ

ฉะนั้น พออาชีพ จะบอกว่าให้พูดให้โดยละเอียดเลย

ถ้าพูดโดยละเอียดเลย เพราะพูดถึงอาชีพบ้าง อาชีพ ถ้าในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย อาชีพที่ควรทำและอาชีพที่ไม่ควรทำ อาชีพที่ควรทำ เราก็ศึกษา เราก็ค้นคว้า เราก็อยากรู้เหมือนกัน

อาชีพที่ควรทำในพระไตรปิฎกที่สูงที่สุดคือชาวนา ชาวนาอาชีพที่สูงที่สุดนะ เพราะในสมัยพุทธกาล มีพระ มีพี่น้อง ๒ คนเป็นเศรษฐี บอกว่า จะต้องคนหนึ่งออกไปบวช พอไปบวชแล้วเขาบอกว่าพี่จะขอบวช ให้น้องอยู่ ให้น้องกับบอกว่าอยากให้พี่อยู่ น้องจะไปบวช เขาบอกไม่เอา หรือมันมีเรื่องการค้าต่างๆ มันต้องคิดเลข ต้องคิดบัญชี มันยุ่งไปหมดนะ

แล้วพอถึงอาชีพที่สะอาดบริสุทธิ์ในทางโลก ชาวนา แล้วดูชาวนาในประเทศไทย ดูชาวนาในโลกนี้สิ เวลาภูมิอากาศมันเปลี่ยนแปลง ชาวนาทุกข์ยากที่สุดเลย เพราะมันเพาะปลูกไม่ได้เลย ทำสิ่งใดไม่ได้เลย เพราะสภาพโลกมันเปลี่ยนแปลงไปหมด แต่มันเป็นอาชีพที่สะอาดบริสุทธิ์ มันเป็นอาชีพที่หาอาหารให้กับชาวโลก นั่นถ้าเป็นอาชีพ

อาชีพไม่ควรทำคือไม่ค้าอาวุธ เพราะค้าอาวุธมันเป็นการทำลายล้างกัน ถ้าไม่ค้าอะไร อาชีพที่ไม่ค้าอาวุธ

สหรัฐอเมริกามันเป็นเบอร์หนึ่งของโลกเลยละ แล้วรวยมากเลยอาชีพค้าอาวุธนี้ แล้วมันจะซื้อ ไม่ขายด้วย ถ้าไม่เป็นมิตรที่สนิทจะไม่ขายให้ จะต้องสนิทชิดเชื้อถึงจะขายให้ ขนาดเราขอซื้ออย่างไรเขาก็ไม่ขาย เขาจะขายต่อเมื่อเป็นพันธมิตรของเขา

นี่พูดถึงว่าในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาชีพที่ไม่ควรทำ อาชีพที่ค้าอาวุธ อาชีพที่ค้าเครื่องทำลายสัตว์ต่างๆ นี่อาชีพ

ที่นี้พอเป็นอาชีพก็คืออาชีพ ถ้าพูดถึงเวลาเป็นอาชีพนักแสดง ถ้าเป็นทางโลกนะ เป็นนักร้อง นักแสดง ถ้าผลของวิญญะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติท่านบอก ส่วนใหญ่แล้วพวกศิลปิน ศิลปินพวกที่มีฝีมือส่วนใหญ่แล้วจะเกิดมาจากสวรรค์ คือพวกเทวดาหมดอายุขัยแล้วจะมาเกิดในโลกนี้ ส่วนใหญ่แล้วเขาจะประณีต แล้วเขาจะมีศิลปะ เรื่องศิลปะมาจากนั้น นี่พูดถึงว่าการเวียนว่ายตายเกิดในวิญญะนะ

ฉะนั้นบอกว่า อยากถามว่า อาชีพศิลปิน นักแสดง นักร้อง มันจะบาปหรือไม่ครับ

ถ้าเป็นอาชีพ มันก็เป็นอาชีพอาชีพหนึ่ง มันสิ่งที่จะเป็นบาปหรือบุญ อาชีพนักร้อง นักแสดง เขาก็ไปทำกิจกรรมให้กับทางศาสนา เวลาเดี๋ยวนี้พระชอบนักพวกดารา ถ้าเป็นลูกศิษย์แล้ว แหม! อาจารย์ดังมากเลย

คนเหมือนกัน แต่นั่นเป็นอาชีพของเขา ถ้าอาชีพของเขานะ ถ้าเขาทำแล้วเขาทำเพื่อประโยชน์ เพื่อประโยชน์นะ แต่ในการประพฤติปฏิบัติอีกเรื่องหนึ่ง

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เวลาพูดถึงมรรค ๘ มรรค ๘ ไง เวลาอาชีพ อาชีพสะอาดบริสุทธิ์ไ้ แต่เวลาเราปฏิบัติเองเราบอกไม่ใช่ อาชีพของฝ่ายปฏิบัติเป็นธรรมนะ สัมมาอาชีพะ คือสิ่งที่ว่าเสวยอารมณ์ที่ดี คือศีล สมาธิ ปัญญา เป็นสิ่งที่เสวยของจิต ถ้าจิตมันเสวยนะ เป็นสัมมาสมาธิ แล้วเวลาเกิดมรรคเกิดผล นั่นละสัมมาอาชีพะ อาชีพแท้ๆ เลย นั่นคือมรรค ๘ แต่เวลาเราเทียบ เราก็เทียบอาชีพคือธุรกิจหน้าที่การงานของเรา ธุรกิจหน้าที่การงานของเราก็เรื่องหนึ่งนะ

เรามาบวชเป็นพระ พระห้ามใช้ชีวิตแบบฆราวาส พระจะมีอาชีพไม่ได้ แต่ในสมัยปัจจุบันนี้ะ เวลาพระเขาไปทำไรไถนา เขาว่าเขาไปช่วยโลกๆ ทุกคนยกย่องสรรเสริญนะ เราเห็นแล้วเราเศร้า นั่นมันเป็นทัศนคติ เป็นมุมมองของโลก ถ้าเป็นทัศนคติ เป็นมุมมองของธรรมนะ สิ่งใดก็แล้วแต่ทำให้เนิ่นช้าทั้งสิน

คูลี หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ในวัดท่านไม่ให้มีอะไรเลย ถ้าพ้นจากเวลาทำข้อวัตรแล้วนะ เสียงแก็กเดียวก็ไม่ได้ เสียงแก็กเดียวแสดงว่าละเมิด ละเมิดกฎสิ่งที่ข้อวัตรปฏิบัติของพระกรรมฐาน แล้วไม่ให้ทำ

งานของโลกๆ เวลาทั่วไปเวลาเขาสร้างวัดกันวิจิตรพิสดาร โอ้โฮ! สิ่งมหัศจรรย์ ทุกคน โอ้โฮ! ปลื้มเลย แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ นครพนม วัดพระธาตุพนม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไปพบก่อน แล้วท่านพัฒนาด้วย ท่านพัฒนาเสร็จแล้วท่านบอกว่าไว้ให้คนที่เขามีหน้าที่เขามาดูแลของเขาเอง

แล้วเวลาพระธาตุพนมเป็นที่เคารพบูชาของทางภาคอีสาน เวลาพระทั้งหมดหรือประชาชนทั้งหมดเขาจะไปกราบพระธาตุพนมๆ เวลาเขาเดินทางไป เขาแวะไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นเทศน์สอนพระที่จะไปกราบไป

หลงธาตุ นั้นพระธาตุพนม นักปฏิบัติต้องธาตุรู้ ธาตุดวงใจ ธาตุจิต อย่าหลง ท่านบอกหลงเลย นี่หลวงปู่มั่นนะ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านบอกเลย โอ้พวกหลงธาตุ ให้อยู่แต่ข้างนอก กราบแต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายนอก ไม่รู้จักคุณค่าของหัวใจ ไม่รู้จักพุทธะ ไม่รู้จักหัวใจดวงนี้ นี่พูดถึงว่าเวลาหยาบละเอียดไป

แต่ถ้าเป็นเรื่องหยาบๆ อย่างที่ว่า อาชีพที่ไม่ควรทำก็เป็นอาชีพค้าอาวุธ ค้าสัตว์ พกยาพิษต่างๆ มันเป็นการทำลายชีวิต นั่นก็เป็นอาชีพ แล้วพูดถึงว่าถ้าเป็นนักแสดง ถ้าเป็นนักร้อง นั่นก็เป็นอาชีพของเขา สร้างความบันเทิงให้กับโลก จะได้บุญกุศลมากมาย

แต่ในสมัยพุทธกาลนะ มันมีพวกนักปฏิบัติเวลาเขาถือผิ ด มันมีนักปฏิบัติไปถือวัตรของสุนัข ทำตัวแบบสุนัขไป แล้วก็ไปถามพระพุทธเจ้าว่า ข้าพระพุทธเจ้าถือวัตรทำวัตรอย่างนี้มันจะได้บุญอย่างไร

ท่านบอก อย่าให้เราพูดเลย ครั้งที่ ๑ ถามอีก ครั้งที่ ๒ อย่าให้เราพูดเลย ครั้งที่ ๓ ก็เกิดเป็นสุนัขไป ก็ยังไม่ทันตายก็ประพาศวัตรเป็นสุนัขไป

เวลาพวกโยคีเขาประพาศต่าง ๆ ไปถามพระพุทเจ้า ไหว้ทิศ กราบทิศ พวกพราหมณ์ เวลาไปถามพระพุทเจ้า พระพุทเจ้าของเราก็กกราบเหมือนกัน แต่เรากกราบทิศ ทิศเบื้องบนครูบาอาจารย์ ทิศเบื้องหน้าพ่อแม่ของเรา ทิศเบื้องซ้าย เบื้องขวา เป็นการบริหารชีวิตประจำวัน ไคร่พทิศไค ทำให้ถูกต้องดีงามไค นี่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทเจ้าย้อนกลับ มาที่นี้เลย

ฉะนั้น เวลาจะอธิบายให้ละเอียด เขาบอกให้ละเอียดเลยนะ

เวลาละเอียดไปแล้ว เวลาที่ว่าเรื่องซับซ้อนต่าง ๆ มันทำให้คนประมาท คนสนุก เพลิดเพลินกับทางโลก นี่พูดถึงหัวใจในการปฏิบัติจริง ๆ นะ สิ่งนี้ผู้วิเศษ ๆ ผู้มีคุณงามความดี ส่วนใหญ่ติดหมดแหละ แล้วเวลาครูบาอาจารย์ที่ประพาศปฏิบัติท่านไม่ต้องการสิ่งนี้ ท่าน ต้องการอริยสัจ ต้องการมรรคต้องการผล ถ้าต้องการมรรคต้องการผลต้องทำให้เป็นความจริง สิ่งนี้จิตส่งออกติดข้องหมด

สิ่งที่มันเป็นอาชีพต่าง ๆ ก็เป็นอาชีพของเขา แต่ถ้ามันทำให้คนประมาท ทำให้คน เลินเล่อ พระพุทเจ้าบอกว่า น้อย่างละเอียดนะ แต่ถ้าเป็นอาชีพธรรมดาก็ปกติ เพราะมันไม่ได้ ทำความเดือดร้อนให้ใคร ไม่ได้ไปทำร้ายใคร แต่ถ้าทำให้เพลิดเพลินเิบหนิม เพลิน ก็นี่ไค ศิลปิน ทำให้โลกเพลิดเพลิน โลกมีความสุขไค ก็เป็นบุญไค นี่พูดถึงว่าเป็นหน้าที่ของเราไค แต่ในทาง ประพาศปฏิบัติในทางธรรม ศิล ๘ ไม่ให้มีการละเล่นฟ้อนรำ เพราะมันเพลิดเพลินหลงไหล

ขนาดที่ว่าเราหลงไหล เรายังมัวเมากับชีวิต เรายังมัวเมากับทรัพย์สมบัติ เรายังมัวเมากับทุก ๆ สิ่ง แล้วสิ่งที่ทำให้มัวเมามึนชา นี่ถ้าอันละเอียดไค แต่ถ้าเอาเรื่องเป็นหน้าที่ธรรมดาก็ สัมมาอาชีพะ ๆ ที่นี้สัมมาอาชีพะ อาชีพะแบบโลก

ผู้ที่ประพาศปฏิบัติใหม่ เวลาสัมมาอาชีพะกับอกหน้าที่การงาน เกี่ยวกับหน้าที่การงาน ของตน แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วนะ สัมมาอาชีพะเสวยอารมณ์ เสวยถูก เสวยผิด เสวยกิเลสหรือ เสวยมรรค เสวยอารมณ์ จิตเสวยอารมณ์

เวลาจิตมันสวैयाๆ เวลาจิตสวैयाมันสวैयाอะไร เวลาพุทโธๆ มันก็สวैयाพุทโธ พุทโธจนพุทโธไม่ได้ มันไม่สวैयाอะไรเลย จิตเป็นเอกเทศเลย สัมมาสมาธิ แล้วถ้ายกขึ้นวิปัสสนานะ มันเป็นเรื่องหนึ่งเลย

นี่พูดถึงว่าอาชีพรการแสดงกับธรรมะนะ

12.51 อาชีพรการแสดงเราก็ทำหน้าที่การงานของเรา กับธรรมะๆ เราก็ทำเป็นสัมมาอาชีวะ ไม่คิดไม่โกงใคร ทำสิ่งใดให้คนมีความสุขความเจริญ แล้วถึงเวลาแล้วกับธรรมะๆ ธรรมะเราก็พยายามรักษาของเรา ธรรมะเพราะมันเกิดจากใจของเรา

ไม่ใช่อาชีพรนักแสดงกับธรรมะ แล้วธรรมะจะเกิดจากอะไรละ ก็ธรรมะเกิดจากนักแสดงใช้ไหม ธรรมะเกิดจากการกระทำให้มันเกิดขึ้นหรือ เวลากรรมกรกระทำให้เกิดขึ้นมันก็เกิดขึ้นจากศีล สมาธิ ปัญญา จากหัวใจของคนเท่านั้น แต่ถ้ามันเป็นธรรมๆ อย่างว่าถ้าเป็นอาชีพรกับความสุจริต เป็นนักแสดงเราก็ทำแต่ความถูกต้องดีงาม ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย ถ้าผิดกฎหมาย นักแสดงหรือผู้ที่มีอาชีพต่างๆ เขาทำผิดกฎหมายมันก็ผิด เห็นไหม

ถ้าอาชีพรกับธรรมะๆ ถ้าธรรมะมันอยู่กับการปฏิบัตินี้ ธรรมะมันปล่อยวางทั้งหมด แล้วมาเอาการเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา

โลกกับธรรมๆ ใจ ถ้าเรื่องนี้นั้นเรื่องทางโลก เรื่องของการเกิดมา สิ่งมีชีวิตต้องอาศัยปัจจัย ๔ เวลาพระทางโลกๆ สมมุติสงฆ์ บวชมาแล้วต้องมีปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ นี่ไง บริหาร ๘ คือปัจจัย ๔ เพราะมันหาสิ่งที่ดำรงชีพได้ ดำรงชีพไว้ทำไม ดำรงชีพไว้เวลาประพฤติดิปฏิบัติ เวลาประพฤติดิปฏิบัติแล้วถ้ามันเป็นสัจจะความจริง มันเป็นของคงที่ตายตัวแน่นอนเลย สัจธรรม เอโก ธมฺโม หนึ่งเดียว อันนั้นถึงที่สุดแล้วให้มันเป็นได้ อย่างนั้น

ฉะนั้นบอกว่า ถ้าที่จริงแล้ว อาชีพรไหนๆ มันก็ต้องมีการเบียดเบียนทั้งสิ้น แต่เพียงแต่ว่าจะมากน้อยต่างกัน นี่เขาสรุปตอนสุดคำถามนะ สรุปตอนสุดท้าย

ฉะนั้น สิ่งใดที่มันผิด สิ่งใดที่มันผิดจากศีล ๕ ต่างๆ เราก็หลบหลีกของเราไป แล้วเราทำอย่าวิตกกังวล นี่จากผู้ถาม ไม่ต้องวิตกกังวลว่าชีวิตของเรา อาชีพรเราจะไปขัดหรือแย้งกับการประพฤติดิปฏิบัติที่เราปฏิบัติแล้วจะได้หรือไม่ได้

มันมีเยอะมากนะ เวลาหลายๆ ครอบครัว พ่อแม่เมื่อก่อนอาชีพค้าสัตว์ไ้ อาชีพค้าเปิดค้าไ้ เขาเชือดทุกวันๆ พอเชือดขึ้นมาแล้ว ปุ่ย่าตายายเขาทำมาอย่างนั้น เวลาเขาเติบโตขึ้นมาอาชีพนี้เขาเลิกไป แล้วเขาไปทำธุรกิจทางอื่น แล้วครอบครัวเขา แหม! ร่ำรวยเจริญงอกงามมาก

เวลาปุ่ย่าเขาจะตาย เขารู้นี้ เพราะว่าพวกเราเด็กๆ เราเกิดไม่ทันยุคสมัย เราก็ไม่รู้ว่ใครคนเฒ่าแต่เดิมเขาทำอาชีพอะไร แต่ลูกหลานเขาบอกว่าอากังเขาเคยทำแบบนี้ แล้วเวลาเขาก็รู้ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาพยายามเอาเทพธรรมะไปเปิดให้ฟัง แต่สุดท้ายแล้วอากังเขาก็แสดงอาการเวลาวาระสุดท้าย ิประทุติเหมือนเปิดเหมือนไ้เลย เขาเห็น นิญาติของเขาเอง แล้วเขามาเล่าให้ฟัง เขามาปรึกษา แล้วเป็นอย่างนี้เยอะ หลายครอบครัวมาก

นั้นพูดถึงเวลามันเป็นกรรมนิมิตนะ เราเป็นคนทำกับมือทั้งสิ้น แล้วเวลาจะหมดอายุขัยเราเป็นผู้พบผู้เห็น ลูกหลานมันไม่ได้เห็นกับใครทั้งสิ้น ลูกหลานมันเห็นแต่เงินทองที่ปุ่ย่าตายายสะสมไว้ มันเห็นแต่มรดกนั้น แต่มรดกกรรม ผู้ใดทำ ผู้นั้นรับไป แต่มรดกทางโลกส่วนใหญ่แล้วก็รับกันไป นี่คนเขาเห็นอย่างนั้น

นี่พูดถึงอาชีพนะ พูดแล้วอย่าวิตกกังวล เราไม่ต้องการให้วิตกกังวล ถ้าเราศึกษามากเราจะทำสิ่งใดไม่ได้เลย หรือทำอะไรไม่ได้ เว้นไว้แต่ๆ พอเว้นไว้แต่ มันสุดวิสัย มันเป็นไปไม่ได้ เว้นไว้แต่ แล้วถ้าเมื่อใดเรามีโอกาส หรือมีโอกาสที่จะได้เปลี่ยนแปลงทำให้ดีขึ้น เราไปแก้ตรงนั้น ไม่ต้องวิตก ไม่ต้องกังวล ทำไป

แต่ถ้าบอกว่ามันเป็นผลอะไรไหม

ไ้โฮ! มันเกิด ขนาดว่ในพระปฏิบัตินะ คุยกันยังผิดเลย เขาไม่ให้คลุกคลีกันนะ ไ้โฮ! บ้านตาดนะ ขนาดแจกอาหารไม่ให้มีเสียงนะ แล้วเทคนิคในการที่จะสื่อสารกัน กระแอมๆ บนศาลานะ บนศาลานะ ยังห้ามพูดเลย พูดยังผิดเลย แล้วอย่างอื่นจะไม่ผิดหรือ ห้ามออกเสียงนะ

เวลาแจกอาหารบนศาลานะ ถ้าเดินมาใกล้ชิดกัน จะชนกันนะ หรือจะต้องการส่งสัญญาณ กระแอมๆ รู้แล้ว มันจะรู้ทันทีเลย มีอะไรต้องคอยระวังแล้ว

แม้แต่พูดยังผิดเลย แล้วอะไรมันจะถูกล่ะ

นี่เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติเข้มข้นจริงจัง ห้ามพูด ห้ามคลุกคลี ห้ามไม้ “แหม! เมื่อคืนภาวนาดีนะ เทวดามาเล่นดนตรีให้ฟัง”

เออ! เดี่ยวเถอะวงแตกเลย หลวงตามานี้แตกหมด

ท่านพยายามให้เรา มีประสบการณ์ เห็นสิ่งใดก็แล้วแต่ มันอยากจะสื่อสาร เราบังคับไว้ ได้ไหม สิ่งที่เราเห็นตอนปัจจุบันนี้ กับถ้าเราเก็บไว้ก่อน แล้วค่อยรุ่งขึ้นพิจารณา มันบอก เออ! อันนั้นไม่ใช่แล้ว มันไปอีกเลยนะ แต่ตอนที่เห็นมันอยากสื่อ แต่สื่อแล้วมันถูกหรือผิดละ ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ของเราถึงไม่ให้พูดไม่ให้คุย คือไม่ให้คลุกคลีกัน แต่ถ้าจะสนทนาธรรมกันเป็นครั้ง เป็นคราวได้ แต่ไม่ให้คลุกคลีกัน

นี่พูดถึงว่า แม้แต่พูดยังผิดนะ ถ้าเอาเข้มข้น พูดยังผิดเลย ห้าม ห้ามหมด เวลาเราอยู่กับ ครูบาอาจารย์ไ้ แต่เวลาจะพูด ท่านถามเอง เวลาหลวงปู่มันเง “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร” นี่พูดถึงว่าถ้าได้ตอบ ตอบเพื่อประโยชน์กับผู้ปฏิบัติ

ฉะนั้น เวลาอาชีพการแสดงจะขัดแย้งกับธรรมะหรือไม่

ถ้ามันเป็นอาชีพที่สุจริต เราทำด้วยความสุจริตเป็นอาชีพของเรา อาชีพของเรา เราทำเพื่อความดีงาม แต่เวลาไปฟังใครแล้ว ผู้ที่เป็นสิบแปดมงกุฎจะเริ่มต้นจากตรงนี้ แก่กรรม ผิดกรรม อาชีพไม่บริสุทธิ์

เราไม่สนใจ พวกนั้นพูดเพื่อหาผลประโยชน์ หาผลประโยชน์กับชาวพุทธ ชาวพุทธก็อ่อนไหว เขาว่าอะไรก็ แหม! ผิดนู่นผิดนี่แล้วก็จะไปแก่นะ เงินทองทั้งนั้น เสียทั้งเวลา เสียทั้งเงิน เสียทั้งทอง เสียทั้งสิ้น

ถ้ามันสุจริต เราทำของเรา แล้วถ้าเรามีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างใด นั่นเราจะมีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปทางที่ดีงาม แล้วถ้าโอกาสที่เปลี่ยนแปลงไป บวชพระไป บวชพระสู้กับกิเลสเลย ไม่ต้องไปทำอะไรเลย บวชพระ แล้วเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มีอุปัชฌาย์อาจารย์ สอนด้วย

อาชีพที่เป็นนักรบรบกับกิเลสเลย ตรงๆ เลย บวชพระ มีอุปัชฌาย์รอบบวชเยอะเยอะไปหมดเลย นี่พูดถึงว่าอาชีพนะ จบ

ถาม : ข้อ ๒๕๐๑. เรื่อง “ผลของการภาวนา”

กราบพ่อแม่ครูอาจารย์ ผมทำสมาธิภาวนาต่อเนื่องไป ภาวนาจนจิตสงบ แต่มันจะพยายามออกรับรู้ภายนอก ก็พยายามดึงกลับมาอยู่กับผู้รู้ อยู่กับคำบริกรรม พอคุมมันได้มันมีความสงบมากกว่าเดิม รู้สึกว่าสว่าง โล่ง มีความสุข มีความมหัศจรรย์นี้อย่างยิ่ง แต่ไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลย ก็เลยตรึกในธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า มีสิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งนั้นย่อมดับไปเป็นธรรมดา พิจารณาใคร่ครวญถึงเรื่องการเกิดดับอยู่หลายครั้งหลายหน แล้วมันก็สะท้อนหัวใจมาก พิจารณาแล้วมันเศร้าในหัวใจ ในความรู้สึกได้เลย ไม่เคยรู้สึกแบบนี้ขึ้นมาก่อน ออกจากสมาธิ ไม่ได้ภาวนา มันก็สะท้อนหัวใจอยู่

ตอบ : นี่คำถามเนาะ คำถามๆ เวลาเราพุทโธๆ ของเรา เราอยู่กับพุทโธ อยู่กับผู้รู้ อยู่กับคำบริกรรม เขาควบคุมอยู่ได้มาก มันก็สงบมากขึ้น รู้สึกสว่างโล่ง มีความสุข มีความมหัศจรรย์

นี่คือสมาธิไง สมาธิมันก็เป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

แต่ถ้าไม่มีสมาธิเนะ ไม่มีสมาธิเราก็มีความฟุ้งซ่าน เราก็มีความทุกข์ความยากของเรา แล้วมีความทุกข์ความยาก เอาความทุกข์ความยากมาพิจารณาธรรมะ พิจารณาแล้วมันก็ท้ออยู่อย่างนั้นเนะ พิจารณาแล้วก็เหมือนนักเรียนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอกนั้นเนะ เขาก็ท่องทุกวันเนะ ท่องบ่นนวโกวาท วินัยมุข ท่องธรรมเรียงความอยู่อย่างนั้นเนะ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราใช้ปัญญาที่ปัญญาอย่างนั้นเนะ แต่เราอยู่กับพุทโธ อยู่กับผู้รู้ อยู่กับคำบริกรรมบ่อยครั้งเข้าๆ แล้วรู้สึกว่ามันโล่ง มันมีความสุข มันมีความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์สุขจริงๆ สมาธิเป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

แต่ถ้าไม่มีสมาธิเนะ พอมันไม่เกิดอะไรเลย ก็มันไม่เกิด ก็ไม่เป็นสมาธิมันจะเกิดอะไรละ แล้วมันส่งออกไปเห็นนิมิตใจ ส่งออกไปรู้ไปเห็น นั่นก็ส่งออก เราไม่ต้องการตรงนั้น เราต้องการสัมมาสมาธิ

แต่พอสัมมาสมาธิ พอมันไม่เกิดอะไรขึ้นเลย ก็เลยตรึกในธรรมะของพระพุทธเจ้า

นี่ถ้ามันมีสมาธิ ผิดใช้ปัญญาๆ

เวลามันฝึกหัดใช้ปัญญานะ ตรีกในคำสอนนั้นแหละ ในคำสอนเวลาตรีก ถ้าไม่มีสมาธิ ตรีกคำสอนก็เหมือนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอกนั้นแหละ มันเรียนทุกวันเลย สอบผ่านด้วย เฮ้ย! นรทสวรค์มีจริงหรือเปล่าวะ เฮ้ย! ธรรมะมันมีจริงหรือเปล่าวะ เฮ้ย! สมาธิมันเป็นอย่างไร สอบผ่านหมดนะ

แต่ถ้ามีสมาธิๆ พอเรามาตรีก พอมาตรีกในธรรมคำสอน มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา ทุกอย่างมันเป็นสังขธรรมทั้งสิ้น

ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติหมายถึงพระอรหันต์ท่านเห็นธรรมะเป็นธรรมชาติ ใจของเราเนะ เดี่ยวเถอะ น้ำท่วมภาคใต้อยู่นี้ ธรรมชาติ มันกวาดบ้านไปเลยนะ ตายแล้ว ๑๘ ศพ

คราวนี้มันมารุนแรง รุนแรงแล้วใจพวกติดเตียงหนีไม่ทัน แล้วคนก็ไม่รู้ที่น้ำป่ามันจะมา คนติดเตียง คนแก่ มันหนีไม่ทัน ๑๘ ศพตอนนี่ ธรรมชาติ

ธรรมะเป็นธรรมชาติ แต่หัวใจมันเป็นธรรมชาติเห็นแล้วมันก็สังเวช เพราะมันธรรมสังเวช ถ้าใจมันเป็นธรรมนะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ แต่ใจเราเป็นกิเลส ชาวนาก็อยากได้น้ำ ไร่ไถลาร์เซลล์มันก็อยากได้แดด เวลาเมฆมาฝนตก ไชลาร์เซลล์มันไม่พอใจเลย นี่ความอยากในธรรมชาติ แล้วกิเลสละ

ถ้ามันเป็นจริงๆ พอจิตมันสงบแล้วเวลามันไปตรีก โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์ มันไม่เคยคิดได้ อย่างนี้เลย แล้วมันพิจารณาแล้วมันเศร้า เห็นไหม ธรรมสังเวช เวลามันรู้มันเห็นนะ จิตใจมันสูงขึ้นมา มันสูงกว่าวิภวูถะ มันสูงกว่าความเป็นไปของเหตุการณ์นั้น มันสูงกว่าเหตุการณ์ที่มันเกิดขึ้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะจิตมันตรีก มันใช้สติปัญญา จิตมันสูงขึ้น

เราอยู่กับหลวงตานะ เวลาท่านเทศน์สะท้อนใจมาก “หัวดำๆ หัวดำๆ โยมหัวดำๆ มาเขาจะมีอะไร”

หลวงปู่ฝั้นนะ เวลาโยมคุยกันนะ “นิพพานๆ”

ท่านกระซิบพระเลย “ผมบนหัวมันยังสละไม่ได้ นิพพานอะไรของมัน”

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเขาคุยกันนะ หัวดำๆ หัวดำๆ นะ หลวงตาท่านสอน หัวดำๆ นะ สิ่งที่เขาหามา แก้วแหวนเงินทองของมีค่าทั้งนั้นนะ ถ้าเขาเสียสละได้ ใครเสียสละได้ จิตใจเขาต้องสูงกว่าสิ่งที่เขาเสียสละ เวลาพระเรารับมาแล้วมือไม้สั่นเขียว พอมือไม้สั่น จิตใจมันก็อ่อน มันก็หวั่นไหว

ของเขาทั้ง ของที่โยมมาทำบุญเขาทั้งหมดแล้ว ถ้าเขาไม่ทิ้ง เขาสละไม่ได้ แล้วคนรับมารับมาทำไม

นี่เวลาหลวงตาท่านอัดพระนะ “หัวดำๆ เขายังเสียสละได้ แล้วหัวโล้นๆ ละ”

นี่เง คำนวณว่า “เสียสละ” จิตใจถ้ามันเป็นธรรมมันสูงกว่า มันสูงกว่าเพชร สูงกว่าสิ่งมีค่า จิตใจมันสูงกว่า สูงกว่าเราถึงได้ละไว้ สละไว้กับโลก แล้วเรามาบวชเป็นพระ

ที่นี้บวชเป็นพระหัวใจต้องสูงขึ้นมาสิ หัวใจอย่าต่ำ ต่ำไปรองรับสิ่งที่เขาทิ้งๆ ของทิ้งๆ พวกวัตถุธาตุทานนี่ของทิ้งๆ แล้วเรารับมาเราไปหวั่นไหวหรือ

ถ้ารับมา รับมาเป็นธรรม รับมาเป็นธรรม รับมาแล้วมันก็ของของสงฆ์ ผู้ใดขาดแคลนปัจจัย ๔ ไร สิ่งมีชีวิตดำรงชีพ ดำรงชีพด้วยปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ของนี้มันเป็นปัจจัย ๔ ก็เอาไว้ดำรงชีพเท่านั้น ดำรงชีพไว้ทำไม ดำรงชีพไว้หาหัวใจ ดำรงชีพไว้ประพฤติปฏิบัติใน

แล้วถ้าปฏิบัติ ถ้าปฏิบัตินี้เข้าเกณฑ์ สิ่งที่เป็นไป พอจิตมันสงบแล้วมันไม่เห็นมีอะไรเลย

มีใจ มีมหัสจรรย์ใจ มีที่ไม่เคยเห็นใจ ที่เฝ้าเคยเห็นนี่ปัจจัยตั้งใจ สิ่งที่มีสมาธิ พอมันสงบระงับมหัสจรรย์มาก แต่ไม่เห็นมีอะไรเลย ไม่เห็นมีอะไรเลย

ไม่มีอะไรเลยก็เฝ้าใช้ปัญญาไม่เป็นใจ

เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา เห็นไหม ใ้โฮ! มันสะท้อนใจ พิจารณาแล้วมันเศร้าหัวใจ เศร้ามาก เศร้านี้คือธรรมสังเวช

เวลาโลกเขาเจ็บช้ำน้ำใจเขาเจ็บปวด เขาเดือดร้อน ใจของเราสังเวช สังเวชในสังขารธรรมสังเวช ปล่อยไว้ให้มันเป็นไปโดยข้อเท็จจริง เป็นวิทยาศาสตร์โลก ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนั้นนะ แต่เรามองแล้วเราสังเวช สังเวช นี่ธรรมสังเวช

เวลาจิตใจมันเศร้ามาก มันไม่เคยเป็นแบบนี้เลย ไม่เคยเป็นอย่างนี้ ไม่เคยได้อย่างนี้เลย

ถ้ามันได้ เวลามันใช้ปัญญาเป็นอย่างนี้ไง เวลาทำสมาธิ ถ้าจิตมันสงบแล้ว พุทโธๆ แล้วไม่ออกเลย เวลามันสงบแล้วมหัศจรรย์มาก นี่ไง มันไม่เห็นมีอะไรเลย

มันก็เป็นความมหัศจรรย์ของขั้นสมาธิไง

สมาธิเป็นสมาธิ ปัญญาเป็นปัญญา มันคนละเรื่องกันเลย สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มีสงบในสัมมาสมาธิไง สมาธิก็แค่นั้นนะ ไม่มีหลับตาลืมตาหรรอก ของแท้ๆ

เวลากยกขึ้นสู่วิปัสสนาไง เวลากยกขึ้นสู่วิปัสสนา ผีก็หัดใช้ปัญญาไง เวลาผีก็หัดใช้ปัญญา เวลาเกิดกรรมสังเวชใจ พอเกิดกรรมสังเวชใจ นี่ความสุขของขั้นปัญญาไง วิชาภพผลของตอบรับไง สมาธิให้ผลได้แค่นี้ เวลาสมาธิกับปัญญาผสมกันให้ผลได้แค่นี้ แล้วทำต่อเนื่องไปมันจะลึกไปกว่านี้ มันละเอียดไปกว่านี้

ทำบ่อยๆ ครั่งเข้า ผีก็หัดอย่างนี้ ทำความสงบของใจเข้ามาแล้วค่อยหัดใช้ปัญญา ถ้าหัดใช้ปัญญามันจะเกิดแบบนี้ ทั้งอย่างใดอย่างหนึ่งไปแล้ว ไปไม่รอดหมด

สมาธิเป็นสมาธิ ไม่มีสมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ ไม่เป็นสมาธิก็ปัญญาแบบโลกๆ นี่ไง ปัญญาแบบวิทยาศาสตร์ ปัญญาแบบโลกๆ แล้วยึดมันถือมันเป็นตรรกะ แล้วตรรกะเข้าใจได้ด้วยนะ เวลาพูดธรรมะเป็นตรรกะ แหม! ซาบซึ้งๆ พอพูดถึงอริยสัจ เอ๊ย! งงเว้ย เอ๊ย! ไก่ตาแตกเลยนะ เอ๊ย! คนเทศน์นั่นก็จะบ้าแล้วเว้ย เอ๊ย! มันพูดอะไรไม่รู้เรื่องเลยว่ะ

มันจะรู้ได้อย่างไร มันคนละภพคนละชาติ วุฒิภาวะมันแตกต่างกัน แต่ถ้ามันเป็นความจริง ใ้โฮ! มันเป็นขั้นๆ ขึ้นไปเลยนะ มรรค ๔ ผล ๔ ใจ บุคคล ๔ คู่กันนะ

นี่พูดถึงว่าผลของสมาธิอย่างหนึ่ง ผลของสมาธิมันก็มีมหัศจรรย์ขนาดนี้แล้ว แล้วพอเป็นสมาธิไม่เห็นมีอะไรเลย

ยังฉลาดอยู่นะ สมาธิไม่เห็นมีอะไรเลย ก็เลยฝึกหัดใจ ถ้าสมาธิไม่เห็นมีอะไร เล็กก็จบเลยนะ เล็กก็ ใ้โฮ! หมดเลย

เพราะสมาธิเป็นสมถกรรมฐาน ปัญญาคือวิปัสสนากรรมฐาน ระหว่างสมถกรรมฐาน มันให้ผลอย่างหนึ่ง แล้วถ้าไม่มีสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานไม่มี ไม่มี เกิดไม่ได้ มันเป็นโลก เกิดเป็นธรรมไม่ได้ ไม่มี โลกียปัญญา โลกุตตระไม่มี

โลกุตตระเกิดจากสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิพื้นฐานแล้วมันจะเกิดโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เหนือโลก แล้วซาบซึ้งมาก แล้วสะเทือนใจมาก แต่ความซาบซึ้ง ความสะเทือนใจนี้มันเป็นอดีตไปแล้ว ปัจจุบันที่มันเป็น แล้วมันผ่านไป แล้วมันผ่านไป แล้วเราก็ฝึกหัดซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ฝึกหัดไป ฝึกหัดไปแล้วภูมิมันจะสูงขึ้นเรื่อยๆ ความรู้ภูมิธรรมมันจะสูงขึ้น แล้วเราจะเข้าใจได้

ถ้าภูมิธรรมในหัวใจเรามันไม่มี แล้วมันไม่มีภูมิเลย ไม่มีภูมิเลย คุณกันไม่รู้เรื่องนะ ถ้ามันมีภูมิเสียหน่อย คุณแล้วมันจะเข้าใจ ถ้าไม่มีภูมิ เวลาไปไหนมา สามวาสสองศอก มันพูดเรื่องอะไรวะ ภูไม่รู้เลย มันพูดเรื่องอะไรก็ไม่ว่า ไม่รู้หรอก ถ้าไม่มีภูมิ รู้ไม่ได้ แต่ถ้ามีภูมิมันจะรู้ของมันไป แล้วมันจะเคารพครูบาอาจารย์มาก ถ้าครูบาอาจารย์มีภูมิขนาดนี้ อู้ฮู! มันจะบูชา เพราะอะไร

เพราะเรารู้อะไร ท่านรู้หมดแล้ว เรารู้อะไร ท่านดึงให้เรารู้ ท่านดึงเรา ท่านบอกเรา ท่านยกเราให้เรารู้ แสดงว่าท่านต้องรู้แล้ว ถ้าท่านไม่รู้แล้ว ท่านจะยกเราขึ้นได้อย่างไร แสดงว่าท่านรู้แล้วไง

ไม่ต้องไปตกใจว่าอาจารย์ไม่รู้หรอก อาจารย์ต้องรู้ เว้นไว้แต่จานกระเบื้องมันแตกนะ วางนี้แตกเป้งเลยแหละ ถ้าจานกระเบื้องมันไม่มีภูมิ เอาไว้ใส่ข้าว ใส่ผักอาหาร

อันนี้พูดถึง นั่นคืออะไร

สิ่งที่ปฏิบัติ ปฏิบัติต่อเนื่องไป บ๊ายจัตตัง สันติภูมิโก แล้วภาวนาไปเรื่อยๆ อย่างนี้ภาวนาไป มันเป็นข้อเท็จจริงที่เราแสวงหาเองเลย

เราพุทโธฯ ย៉ามันอยู่อย่างนั้นนะจนกว่ามันจะสงบ แล้วถ้าสงบแล้วมหัศจรรย์มาก แล้วไม่เห็นมีอะไร

ก็มันจะมีอะไร ก็มีสมาธิ

เว้นไว้แต่จิตที่มันคึกคะนอง จิตที่มันมหัสจรรย์นะ เวลาลงสมาธิแล้วรู้หมด เพราะภาวียี่
ไพบรณะลักขชาติได้ เวลาละลักขชาติ เขาละลักขชาติตรงนั้นนะ ระลักขชาตินี้เกิดจากฌานสมาบัติ เกิด
จากสมาธินี้แหละ แล้วถ้ามันเป็น มันตันทีเลย แล้วติด เว้นไว้แต่ครูบาอาจารย์จะแก้ พอแก้เสร็จ
แล้วมาเข้ามรรค

ฌานสมาบัติ กับอภิญญา กับมรรค ไม่ใช่อันเดียวกัน คนละเรื่องเลย อย่าผิดพลาด ถ้า
ไม่เป็นแล้วหลง แล้วติดหมด ติดแล้วมันจะเสียหาย ถ้าติดมากเกินไป หลุดเลย บ้า “รู้ใหม่ว่าฉัน
สิ้นกิเลสแล้วนี่” ตาขวางอยู่นี่ “รู้หรือเปล่า ไม่เชื่อได้อย่างไร”

จะหลุดไปเลยละถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ถ้าครูบาอาจารย์ที่ดีงามจะอย่างนี้

“ทำสมาธิได้มันไม่เห็นมีอะไรเลย”

ก็สมาธิไง เวลาฝึกหัดใช้ปัญญามันจะเป็นอย่างนี้แหละ ก็ผลจากสมาธิมันรองรับนี่ไง ไม่
มีสมาธิ ผลนี้ไม่เกิดหรอก แล้วถ้าเกิดนะ ปัจจุบันตั้ง สันติภูมิจิโก คนเป็นนะรู้ แต่คนไม่เคยเป็น คน
ไม่เคยทำก็ไม่รู้ ถ้าเป็นไปแล้ว ทำบ่อยๆ ครั้งเข้า ทำอย่างนี้ ทำอย่างนี้ทำบ่อยๆ แล้วมีอะไรเล่า
ให้ฟังบ้าง จบ

ถาม : ข้อ ๒๕๐๒. เรื่อง “การภาวนา”

สมถภาวนาและวิปัสสนา สามารถทำควบคู่กันไปได้หรือไม่เจ้าคะ

ตอบ : โดยธรรมชาติ โดยผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แม้แต่การทำทานก็ต้องมีสติปัญญาว่าเรา
ทำที่ใด ควรทำอย่างไร การถือศีลก็ต้องมีปัญญา ว่าศีลนี้ เรารักษาศีล เราไม่ใช่เอาศีลมากดทับ
หัวใจ รักษาศีลแล้วมันเคร่งมันตึงจนเป็นขอนไม้เลย ทำอะไรก็ได้ มันผิดๆ

รักษาศีลก็ต้องใช้ปัญญา ทำสมาธิก็ต้องใช้ปัญญา แล้วเวลาวิปัสสนายังเป็นภาวนามย
ปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนาเลย

ฉะนั้น “สมถกรรมฐานกับวิปัสสนากรรมฐาน ทำคู่กันได้อย่างไรคะ”

ได้ ทำเลย เพราะทำสมณะก็ต้องใช้ปัญญา ทำสมาธิไม่มีปัญญา อย่างเมื่อกี้เราพุทโธๆ เขาไม่ให้คิดเลย แล้วมันจะออก ดิ่งไว้เลย นั่นนะปัญญาทั้งนั้นนะ ปัญญาของชั้นสมณะไง แล้วเป็นสมณะๆ สมณะไม่ให้เกิดปัญญา ปัญญาได้แค่นี้แหละ

ปัญญากาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา คนที่กำหนดพุทโธไม่ได้ คนที่กำหนดลมหายใจไม่ได้ เขาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เขาก็ใช้ปัญญาไป ปัญญาไล่ความคิดไป มันก็หยุด หยุดก็สมาธินี้ไง ก็ปัญญาทางโลกๆ นี่ กาวนามยปัญญา ปัญญาของมนุษย์ ปัญญา นักวิทยาศาสตร์ ปัญญาที่คิดในโลกนี้ สูงสุดคือสมณะ เป็นวิปัสสนาไปไม่ได้ ไม่ได้หรอก ที่มันได้ ก็เจริญตามสบาย ใครได้ให้มันอยู่นั่นแหละ เดี่ยวจะพาไปส่งโรงพยาบาล

แล้วถ้ามันสงบแล้ว สงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญหานี้เขาเรียกว่ากาวนามยปัญญา กาวนามยปัญญามันไม่ได้เกิดจากตำราเลย มันไม่ใช่เกิดจากการคาดคะเนเลย มันไม่ได้เกิดจากการผูกพันอะไรทั้งสิ้น มันเกิดจากเราที่ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุมันมาอย่างไรเลยแหละ มันเกิดจากที่ต้นสายปลายเหตุมันไม่มี แต่มันมีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน ฉะนั้น ถ้ามันเป็นอย่างนั้น บ๊าย มันก็เป็นวิปัสสนา

คำว่า “สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน” เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านสนทนาธรรมหรือ ท่านตรวจสอบก็ต้องตรวจสอบอย่างนี้ เอาไว้เวลาตรวจสอบ หมายความว่า เวลาผู้ที่ภาวนา แล้วมันเรียกร่องผลไง “ใช้ปัญญาไปแล้ว ใช้ปัญญาไปแล้วมันไม่เห็นได้ผลอะไรเลย”

นั่นเป็นสมณะ ก็ย้อนกลับมาที่นี้ เขาใช้เวลาหมุมสมาธิจตุ มั่นเป็นวิชาการใช้เวลาสื่อสาร กับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติว่าควรทำอย่างไร ควรไปทางซ้ายหรือขวา ควรทำจิตอย่างไร ท่านถึงบอกว่าอันนี้เป็นสมณะ อันนี้เป็นวิปัสสนา

ถ้ามันวิปัสสนาอย่างที่หลวงตาท่านวิปัสสนาๆ เห็นไหม ติดสมาธิอยู่ ๕ ปีนะ เวลาหลวงปู่มันดิ่งออกมา ใช้ปัญญาๆ วิปัสสนาไง วิปัสสนา วิปัสสนาทั้งนั้นเลย ขึ้นไปหาหลวงปู่มันเลย

“เวลาติดสมาธิก็บอกว่ามันติดสมาธิ ตอนนี้ใช้ปัญญาไปแล้วนะ ปัญญาใหญ่เลย”

“นั่นปัญญาบ้า บ้าสังขาร”

เห็นไหม ถ้ามันทำวิปัสสนาๆ ไป โดยที่ไม่กลับไปสัมผัสสมาธิเลย ไฉ่บ้าสังขาร ไฉ่บ้า ไฉ่บ้า นี่กว่าทำแล้วจะเก่งนะ แหม! ชมเสียหน่อยก็ดี มาก็คอยจะได้รางวัลนะ ที่ไหนได้ กลายเป็น ไฉ่บ้าไปเลย เห็นไหม ทั้งๆ ที่วิปัสสนานะ นี่ถ้าคนเป็น

แล้วเวลาคนเป็น ตอนที่ท่านขึ้นไปถาม ท่านยังถามด้วยความเคารพ คำว่า “ถามด้วยความเคารพ” ถามด้วยองค์ความรู้ของเรา ถามด้วยประสบการณ์ที่เรารู้ ก็มันไม่รู้ถึงถาม ถ้ารู้จะไปถามหรือ เวลาถาม ถามด้วยความเคารพ คือมีความรู้ มีข้อเท็จจริงขึ้นไปถาม

“นี่มันใช้ปัญญาแล้วนะ”

“มันบ้า มันบ้า”

ก็ข้อเท็จจริงไง แต่ด้วยที่ว่ามิจฉิภาวะ แล้วอาจารย์เคยอบรมบ่มเพาะมาไง “เอ๊ะ! น่าจะใช่” คือมันไม่ตะแบงไง คือมันไม่ดันนะ มันไม่ดันทุรังว่า “อ้าว! ก็บอกให้ใช้ปัญญาไปแล้ว ก็ปัญญาไงๆ” แต่ท่านมีสติไง “เอ๊ะ! หรือว่าจะจริงของท่าน”

พอ เอ๊ะ! จริงของท่าน กลับเลยนะ ก็ติดสมาธิอยู่ ๕ ปีมันเบื่อหน่ายแล้ว แต่เวลามันใช้หมดแล้ว มันใช้ปัญญา มันจะทะลุทะลวงไปด้วยปัญญา แต่ปัญญาที่ขาดสมาธิ ไฉ่บ้าสังขาร ไฉ่บ้า ต้องกลับไปพุทโธ

พอกลับไปพุทโธ มันไม่ยอมพุทโธด้วยนะ พุทโธไม่ได้หรอก ออกมันจะแตก เพราะมันเตลิดเปิดเปิงไปแล้ว ต้องไปกำหนด พยายามฝึกหัดจนมันกลับมาพุทโธได้ พอกลับมาพุทโธได้ พอปล่อยบ๊ีบ เข้าปัญญาเลย ตอนนี้ ไฉ่โฮ! มันคมกล้าเลย อ้อ! ท่านก็ต้องเดินไปคู่กันไง

ฉะนั้น สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

ได้ ทำอย่างไรก็ได้ เพียงแต่เวลามันมีผล มันมีวิบาก มีผลลัพธ์หรือไม่ เวลามันไม่มีผลลัพธ์บ๊ีบ เวลาครูบาอาจารย์ท่านจะชี้แจงให้ฟังไง มันเป็นสมถะไง อันนี้เป็นวิปัสสนา แล้วในวิปัสสนามันก็มีสมถะ ในสมถะมันก็มีวิปัสสนา คือในสมถะมันก็ต้องใช้ปัญญา ไม่ใช่ปัญญาทำสมาธิได้หรือ

ในวิปัสสนา ถ้าไม่มีสมาธิ ไม่มีสมณะ มันเป็นวิปัสสนาไปไม่ได้หรอก มันเป็นความคิด
ตรรกะของโลก คิดแบบโลกๆ โลกียะ เป็นไปไม่ได้ มันจะเป็นไปได้มันต้องมีสมณธรรมฐาน

สมณะคือตัดตัวตน ตัดโลก เวลามันเกิดปัญญามันจะไปภาวนามยปัญญา ปัญญาสู่
ธรรม ปัญญารู้แจ้งในใจของตน

นี่พูดถึงคำถามว่า “สมณภาวนากับวิปัสสนา สามารถทำควบคู่กันได้หรือไม่คะ”

ทำเถอะ ทำอะไรก็ได้ ขอให้ทำ ทำเถอะ ทำได้ทั้งนั้นนะ วิปัสสนาก็ได้ สมณะก็ได้ ขอให้
ภาวนาเถอะ แล้วมีเรื่องค่อยมาเถียงกัน มีเรื่องค่อยมาแก้ไขกัน

แหม! ยังไม่ทันขึ้นต้นเลย ไม่มีเซฟไว้เก็บทอง ยังไม่ทันปฏิบัติเลยนะ มันจะเอาเซฟไว้
เก็บทอง แล้วทองมันไม่มีหรอก เพราะเซฟนั่นก็ต้องใช้เงินซื้อ เซฟเอ็งก็ต้องใช้เงินซื้อนะ

ในการปฏิบัติก็ต้องมีสติปัญญารักษาไป ถ้ามีความสงสัย สงสัยแล้ววางไว้ แล้วหาเหตุ
หาผล แล้วประพฤติปฏิบัติของเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ

นี่พูดถึงว่าทำได้ไหม

ได้

เอวัง